OBEC LUBENÍK

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
OBCE LUBENÍK
NA ROKY 2020 – 2025

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
OBCE LUBENÍK
NA ROKY 2020 – 2025

OBSAH:

1. Úvod 4
2. Analýzy.....15
3. Priority rozvoja sociálnych služieb do roku 2025.....24
4. Sieť sociálnych služieb.....26
5. Vízia, ciele, priority a opatrenia..... 31
6. Akčný plán.....35
7. Monitorovanie a aktualizácia.....37

1.Úvod

Obec Lubeník v zmysle ustanovenia §83 ods. 5 zákona o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. vypracovala Komunitný plán sociálnych služieb obce Lubeník (ďalej KPSS). Komunitný plán sociálnych služieb obce Lubeník bol schválený Obecným zastupiteľstvom obce Lubeník dňa 13.11.2023 uznesením č. 40/11/2023.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov, pomocou ktorej je možné plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám jednotlivých občanov miest. Výsledkom procesu je komunitný plán sociálnych služieb. Úlohou komunitného plánu je pojať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta a predchádzať sociálnemu vylúčeniu či sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín. Pri spracovávaní komunitného plánu je nevyhnutné vypracovať analýzy organizácie a jej portfólia, ktorá nám dáva odpoveď na otázky. Čo práve robíme? Aké produkty a služby sme ponúkali v minulosti, aké ponúkame teraz a aké budeme ponúkať v budúcnosti? Ktoré projekty boli pre nás úspešné a prispeli k naplneniu poslania organizácie a majú potenciál rásť, byť tvorivé a dynamické do budúcnosti.

Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

- Aké sociálne služby treba vytvoriť?

- Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?

- Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych

služieb?

Už zo samého pojmu „komunitný“ môžeme predpokladať, že celé komunitné plánovanie vo všetkých jeho fázach prebieha za účasti komunity, teda predovšetkým zástupcov užívateľov, poskytovateľov a zadávateľov sociálnych služieb. Základným princípom komunitného plánovania sociálnych služieb je princíp triády, ktorý deklaruje, že v rámci metódy a procesu komunitného plánovania sociálnych služieb spolu plánujú a spolupracujú minimálne tri strany:

· **Užívatelia sociálnych služieb**

· **Zadávatelia sociálnych služieb**

· **Poskytovatelia sociálnych služieb**

1.1
Komunitný plán sociálnych služieb - právny rámec

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality. Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je PHSR obce.
Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

1. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízko prahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlaďovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),

3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
5. podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny)

Dokument s názvom "PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MIKROREGIÓNU MAGNEZIT NA ROKY 2020 – 2025" je spracovaný ako strednodobý strategický plánovací dokument pre trvalo udržateľný rozvoj územia mikroregiónu. Účelom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je vytvorenie rozvojového programu územia, ktorý vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jeho obyvateľov a zároveň je v súlade s prijatými nadradenými koncepciami vyššej úrovne. Cieľom PHSR je spracovanie takého súhrnu cieľov a opatrení, ktoré napomáhajú zabezpečeniu trvalo udržateľného rozvoja územia a ktoré smerujú k uspokojovaniu potrieb sú časnej generácie bez toho, aby ohrozil možnosti uspokojovania potrieb budúcich generácií. Potrebu zabezpečenia PHSR ustanovuje zákon č. 539/2008 Z.z o podpore regionálneho rozvoja, v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja MR Magnezit je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyššej úrovne a to:
Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020
Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019
Národná stratégia na ochranu detí pre násilím
Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020
Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020 Koncepcia rozvoja sociálnych služieb TNSK
Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015
Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov
Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov
Zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných zákonov

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Lubeník je strednodobý strategický dokument, ktorého cieľom je:

1. Budovaním odborných kapacít a zvýšením zručností napomáhať začleneniu sociálne vylúčených komunít do spoločenského života.

2. Vytvoriť podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny,

3. Vytvoriť podmienky na podporu komunitného rozvoja za účelom predchádzania vzniku či zhoršovania nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov,
4. Podporovať trvalo udržateľný rozvoj obce.

Ide o otvorený dokument, ktorý rieši základné fungovanie obce a zainteresovaných subjektov v sociálnej oblasti. Dokument je vypracovaný na obdobie rokov 2020 -2025. Všetky strany mali v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti.
Miestna legislatíva

- všeobecné záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky
- všeobecne záväzné nariadenie obce Lubeník o poskytovaní jednorázovej dávky v hmotnej núdzi a mimoriadnej sociálnej dávky

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Podľa § 80 zákona 448/2008 Z.z. – Pôsobnosť obce

Obec vo svojej pôsobnosti:

a, vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode
b, utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja
c, je správnym orgánom v konaniach o
1.odkázanosti na sociálnu službu:
- v zariadení pre seniorov
- v zariadení opatrovateľskej služby
- v dennom stacionári
- v odkázanosti na opatrovateľskú službu

2, zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
3, odkázanosti na sociálnu službu v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti
4, povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
δ) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:

1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
3. opatrovateľskej služby,
4. prepravnej služby,
5. odľahčovacej služby,
6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,

f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,

g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,

h) uzatvára zmluvu:

1. o poskytovaní sociálnej služby,
2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

i)zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,

j) môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,

k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a) a § 78aa ods. 5 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,

l) poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,

p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,

q) vedie evidenciu:

1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
2. rozhodnutí podľa písmena c),
3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode.

Podľa § 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

- Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.
- Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
- Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti….

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácií a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Podľa § 83 Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

(1) Obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci

a) s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode,
b) s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.

(2) Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb v územnom obvode.
Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahujú najmä:
a) analýzu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce,
b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce,
c) analýzu demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode obce,
d) určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce,
e) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce a vyššieho územného celku, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb,
f) spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb, g) podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:
a. posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce
b. predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín, opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji
Obec schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

Komunita a komunitný rozvoj

Komunita je skupina osôb, v obci alebo jej časti, ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele. Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku

alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov. Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov – rodina, mesto, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácií a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Účastníci komunitného plánu sociálnych služieb.

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácií.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel: a. verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok b. neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia,...

Objednávateľ sociálnej služby - je osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb /obec a vyšší územný celok - subjekt v kompetencií ktorého je sociálna služba

Sociálna služba je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zameranej na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej situácie fyzickej osoby, rodiny, komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie
- prevenciu sociálneho vylúčenia

Sociálne bývanie

Úlohou štátu je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva.
Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:
1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:
    - občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
    - ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
    - mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy,
    - starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohodetné rodiny,
    - občania marginalizovanej rómskej komunity.
2. marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti …..

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:
- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohodetné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva - byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď. Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Núdza

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze. Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR

ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Sociálne dávky

Hodnota sociálnej dávky v novom systéme, dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke, motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov. Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2016 Z. z. účinnosťou od 1. 7. 2016. Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré s ním spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie
- základné vybavenie domácnosti - zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa
- na mimoriadne liečebné náklady túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca samospráva.

Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách.

Základnými sociálnymi skupinami, pre ktoré sa sociálne služby plánujú:

1. seniori , čiže obyvatelia v post-produktívnom veku (najmä starší ako 65 rokov - resp. 62 rokov - dôchodkový vek),
2. občania so zdravotným postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú,
3. týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania a rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť o výchovu svojich detí,
4. neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život - marginalizované rómske komunity.

So zámermi, výsledkami a cieľmi komunitného plánu bola a je priebežne informovaná aj verejnosť, pretože je žiaduce aby sa od začiatku zúčastňovala procesu komunitného plánovania.
Pri príprave komunitného plánu boli oslovené a vyzvané aj **ďalšie organizácie**, záujmové skupiny, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb dotýka (UPSVaR, školy, polícia, zdravotnícke zariadenia a pod.), občianske iniciatívy (etnických skupín, na ochranu ľudských práv, športové združenia, kultúrne združenia, vzdelávacie inštitúcie).

2. Analýza demografických údajov a sociálnej situácie

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je PHSR obce. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je rozvojovým dokumentom, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limít a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia PHSR môže v obci napomôcť k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených PHSR generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávy. Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Technologické faktory - ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Sociologické faktory - majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- demografické zmeny, znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov
- zmeny v životnom štýle, rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií,
- oslabovanie tradičných ľudských hodnôt, zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a deti narodených mimo manželstva.

Ekonomické faktory - ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1.júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali viac kompetencií, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Politické faktory - určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami alebo rozhodnutím vstúpiť do EÚ a NATO, zavedenie eura na Slovensku. Programovým vyhlásením Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitosti. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií. Vláda SR schválila dňa 30. 11. 2011 Stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti. Slovenská republika sa týmto dokumentom hlási k celosvetovému trendu systematického odstraňovania dôsledkov dlhodobo uplatňovaného, ale už historicky prekonaného modelu inštitucionálnej izolácie a segregácie ľudí vyžadujúcich dlhodobú pomoc a starostlivosť v špecializovaných zariadeniach, menovite detí v náhradnej starostlivosti a ľudí so zdravotným postihnutím, seniorov, a jeho nahradenie alternatívnym modelom služieb a opatrení, svojím charakterom čo najviac podobným podmienkam bežného života.
Základným zámerom deinštitucionalizácie v Slovenskej republike je vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov, odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných

alternatívnych služieb vo verejnom záujme. Dňa 14. 12. 2012 bol schválený Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015.

Vymedzenie územia, geografická poloha, charakterizácia

Obec Lubeník sa nachádza v západnej časti Slovenského rudohoria, na ľavom brehu rieky Muráň v polovici cesty medzi mestami Jelšava a Revúca. Od svojho vzniku bola príslušenstvom Muránskeho partnerstva, historicky patrila do Gemerskej župy, do roku 1960 k okresu Revúca, v rokoch 1960 až 1996 do okresu Rožňava a od roku 1996 znovu do okresu Revúca. Chotár obce meria 582 ha, voči okolitým obciam malý a neobvykle dlhý a neobvykle úzky. Stred obce je v nadmorskej výške 275 m. Chotár obce na juhu hraničí s chotárom mesta Jelšava, na východe s chotárom obce Chyžné, na severovýchode a na severe s chotárom obce Revúcka Lehota a na západe s chotárom obce Turčok.
Rast obyvateľstva obce bol veľmi kolísavý. V ňom sa odzrkadľujú nepriaznivé vplyvy tureckých nájazdov, cholery a iných udalostí, ako aj priaznivých vplyvov, z nich na prvom mieste stojí budovanie priemyslu.
K obci patria osady: Pod Marvanom, Kolónia a Majer. Obec má kroniku vedenú od roku 1937. V nej sú zapísané aj niektoré staršie udalosti.
Najrozšírenejším pôdnym typom v obci sú kambizeme, v nive potoka Muráň fluvizeme. Z vodných tokov a plôch sa na mapovanom území nachádza potok Muráň a Chyžniansky potok. Vzhľadom na polohu a veľkú výškovú členitosť je klíma regiónu veľmi rôznorodá. Najteplejšou častou je okolie potoka Muráň, ktorý patrí do mierne teplej klimatickej oblasti a najchladnejšou častou sú vrcholové časti pohorí. Počet letných dní je 30. Najteplejším mesiacom je júl a najchladnejším január. Kotlinová poloha obce ovplyvňuje ročný chod zrážok. Najväčšie množstvo zrážok spadne prevažne v júli, najmenšie vo februári. Priemerný počet dní so zrážkami sa v údolí Muráňa pohybuje okolo 112, smerom k horám až na 116 dní. Snehová pokrývka trvá priemerne 140 dní, pohoriach dosahuje i 160 dní. Obec je elektrifikovaná a plynofikovaná. Obyvatelia nie sú napojení na verejný vodovod. Obec má z časti na 60 % vybudovanú splaškovú kanalizáciu a čističku odpadových vôd. Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné T- mobile 100 %, Orange 100 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom DSL, VDSL pripojenie, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov. Ústredňa obecného rozhlasu je alokovaná v budove obecného úradu.
Modernizáciou a rozvojom dopravnej infraštruktúry v obci a jej okolí môže dôjsť k vytváraniu vhodných podmienok na kvalitný život jej obyvateľov, to
si nevyhnutne vyžaduje kvalitnú dopravnú sieť. Jej súčasná technická a obslužná úroveň značne brzdí rozvoj obce aj regiónu.

Katastrálne územie obce Lubeník tvorí z hľadiska prírodných hodnôt a ekologickej stability krajiny tri zhruba homogénne pásma. Prvým je kompaktné pásmo lesov v južnej časti územia, na ktoré nadväzuje pásmo zdevastovanej krajiny a bioty, zväčša zaradenej do lesného pôdneho

fondu, v tesnom susedstve obytnej zóny obce, severne od obce sa nachádza poľnohospodárska krajina, poznamenaná čiastočne negatívnym vplyvom priemyselnej zóny a čiastočne hospodárskymi spôsobmi využívania v poslednom polstoročí, avšak stále s relatívne bohatým zastúpením hodnotných prírodných prvkov s veľkou hodnotou ekologickej stability, ktoré zasahujú aj do intravilánu. Prirodzenou osou územia, rozprestierajúceho sa na svahoch údolia, je rieka Muráň. Údolie je rozčlenené sieťou jej obojstranných prítokov.

V podstate celé územie je pod dlhodobým tlakom negatívneho vplyvu prevádzky priemyselného areálu Slovmagu. Tento vplyv sa prejavuje dvojakým spôsobom. V prvom rade priamym záberom a devastáciou územia (banské diela, areál závodu, haldy), nemalý význam má aj vplyv prašnosti na stav pôdy, vody, ovzdušia, bioty (lesných ekosystémov, ekosystémov prirodzených trávnych a krovinových spoločenstiev, sídelnej zelene, poľnohospodárskych kultúr a živočíšnych chovov) a zdravia človeka. V programovacom období obec v oblasti odpadov plánuje zriadiť zberný dvor pre separovaný odpad ako aj obecné kompostovisko. V prípade separácie rozšíri aktivity o viaceré komodity. Uvedené aktivity budú pôsobiť na znižovanie zaťaženosti obecného rozpočtu, ako aj životné prostredie.

V zmysle zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení je obec zodpovedná za zásobovanie obce pitnou vodou a zodpovedá za odvádzanie odpadových vôd, ktoré vzniknú na území obce. Vodovod, na ktorý je obec napojená, sa nachádza v správe Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Košice, OZ Revúca. Oblasť je významnou z hľadiska prirodzenej akumulácie podzemných vôd, ktoré sa využívajú ako úžitková voda.

Znečisťovanie ovzdušia magnezitovými závodmi sa odrazilo na kvalite všetkých zložiek životného a prírodného prostredia.

OBYVATEĽSTVO

Oblasť ľudských zdrojov je zameraná na rozvoj, vzdelanosti, zamestnanosti a trhu práce. Oblasti identifikované na lokálnej úrovni sú relevantné s

Národným plánom zamestnanosti.

Vývoj počtu obyvateľov v obci

	2008	***2013***	***2015***	***2018***	***2019***	***2020***
Lubeník	1 280	1 251	1 290	1298	1239	1261

Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov v obci

	1869	*1880*	*1890*	*1900*	*1910*	*1921*	*1930*	*1950*	*1961*	*1970*	*1980*	*1991*	*2001*	*2014*
Lubeník	605	697	609	608	885	878	511	622	1 460	1 494	1 500	1 245	1 289	1 278

Z dlhodobého prehľadu vývoja demografickej krivky v obci je zrejmé, že poznateľný nárast počtu obyvateľov obce je spojený s budovaním a pôsobením Slovenských magnezitových závodov, terajšieho Slovmagu, v 50-tich a 60-tich rokoch minulého storočia. V tom čase bola v obci posilnená jej infraštruktúra a vybudovaná viactriedna Základná deväťročná škola.

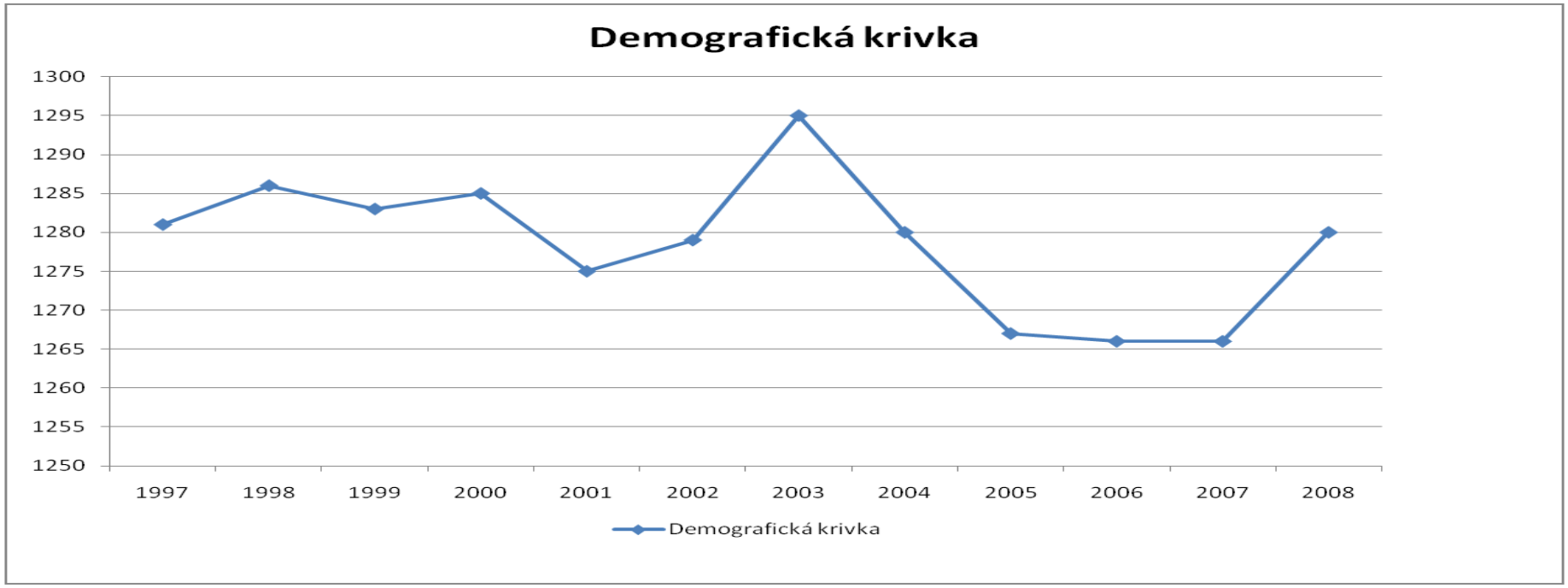

Vývoj absolútneho prirodzeného prírastku obyvateľstva v obci Lubeník

Obec	*2004*			*2005*			*2006*			*2007*			*2008*		
	Prir. prír. (-úbyt.)			*Prir. prír. (-úbyt.)*			*Prir. prír. (-úbyt.)*			*Prir. prír. (-úbyt.)*			*Prir. prír. (-úbyt.)*		
	Narodení	*Zomrelí*	*Prir. prír. (-úbyt.)*	*Narodení*	*Zomrelí*	*Prir. prír. (-úbyt.)*	*Narodení*	*Zomrelí*	*Prir. prír. (-úbyt.)*	*Narodení*	*Zomrelí*	*Prir. prír. (-úbyt.)*	*Narodení*	*Zomrelí*	*Prir. prír. (-úbyt.)*
Lubeník	15	15	0	16	14	2	12	14	-2	14	14	0	15	17	-2

Z krátkodobého prehľadu je viditeľné, že v obci nie je poznateľný dramatický vývoj žiadnym smerom. V podstate má zásluhu na udržateľnosti demografickej krivky vývoj pôrodnosti v Rómskej komunite.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2007

Vek	**Muži**	**Ženy**	**Spolu**
15 –19	41	40	81
20 – 29	114	104	18
30 – 39	90	97	187
40 – 49	89	90	179
50 – 54	52	49	101
55 – 59	49	56	105
60 – 64	22	31	53
Spolu	457	467	924

		OBYVATEĽSTVO 2008						SPOLU	
		predproduktívne		**produktívne**		**poproduktívne**			
		absolútne	**%**	**absolútne**	**%**	**absolútne**		**absolútne**	**%**
Lubeník	ženy	128	10	405	31,4	144	11,2	677	52,5
	muži	125	9,7	418	32,4	69	5,3	612	47,5
	spolu	**253**	**19,7**	**823**	**63,8**	**213**	**16,5**	**1289**	**100**

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V obci Lubeník udržuje populačnú krivku pôrodnosť Rómskeho obyvateľstva. Charakteristickým je aj starnutie obyvateľstva.

Vzdelanostná úroveň 2008

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	spolu	v %
Základné	391	30,2
Učňovské (bez maturity)	340	26,4
Stredné odborné (s maturitou)	20	1,6
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	50	3,9
Úplné stredné odborné (s maturitou)	129	9,8
Úplné stredné všeobecné	36	2,7
Vyššie	1	0,8
Vysokoškolské spolu	30	2,2
Ostatní bez udania školského vzdelania	22	1,6
Ostatní bez školského vzdelania	3	0,2
Deti do 16 rokov	267	20,6
Úhrn	**1289**	**100**

Zoznam uchádzačov o zamestnanie zaradených do evidencie UPSVR

Zaradení uchádzači o zamestnanie_v období od 1.1.2018 a 21.11.2023

Obdobie	**Počet zaradených UoZ v rámci okresu Revúca**	**Z toho spolu zaradení UoZ s trvalým pobytom v obci Lubeník**	**Z toho muži s trvalým pobytom v obci Lubeník**	**Z toho ženy s trvalým pobytom v obci Lubeník**
od 1.1.2018 do 31.12.2018	212	**13**	1	12
od 1.1.2019 do 31.12.2019	369	**11**	5	6
od 1.1.2020 do 31.12.2020	577	**25**	14	11

od 1.1.2021 do 31.12.2021	601	**23**	11	12
od 1.1.2022 do 31.12.2022	1907	**75**	43	32
od 1.1.2023 do 20.11.2023	1953	**79**	37	42
Spolu počty zaradených UoZ v období od **1.1.2018 do 20.11.2023**	**5619**	**226**	**111**	**115**

3. Priority rozvoja sociálnych služieb do roku 2025

V rámci týchto priorít sú stanovené:

A/ Hlavné ciele rozvoja sociálnych služieb

B/ Priority rozvoja sociálnych služieb

A . Hlavné ciele rozvoja sociálnych služieb:

1. Zabezpečenie práva občanov na sociálne služby.
2. Zvýšenie kvality a dostupnosti sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj nedostatkových alebo chýbajúcich služieb.

B. Priority rozvoja sociálnych služieb

Priorita č. 1

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb.

Priorita č. 2

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Priorita č. 3

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovania sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb.

Priorita č. 4

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb. Ciele a priority stanovené v Národných prioritách rozvoja sociálnych služieb majú podľa zákona O sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov č. 448/2008 Z. z. následne rozpracovať obce vo svojich komunitných plánoch sociálnych služieb, majú prijať konkrétne úlohy a opatrenia na zabezpečenie ich rozvoja. Tieto aktivity je potrebné zabezpečiť na základe analýzy poskytovaných sociálnych služieb, potrieb a tradícií svojho územia.

4. Sieť sociálnych služieb

V súčasnosti v obci Lubeník nie je vybudovaná sieť sociálnych služieb, ktorá by z hľadiska rozsahu, sortimentu a kvality vyhovovala.
Do systému sociálnych služieb sú zapojené 3 typy aktérov/účastníkov:
1. občan (klient),
2. poskytovatelia sociálnych služieb (inštitúcie, subjekty),
3. riadiace orgány (orgány samosprávy a štátnej správy).
Sociálne služby môžu byť poskytované verejnými a neverejnými poskytovateľmi. Medzi verejných poskytovateľov sociálnych služieb patria obce, mestá a VÚC.
Rozdelenie kompetencií v oblasti poskytovania sociálnych služieb je daná zákonom nasledovne.
Obec/mesto poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:

- sociálnej služby v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre, v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre
- seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
- opatrovateľskej služby, prepravnej služby, odľahčovacej služby.

VÚC zabezpečuje poskytovanie:

- sociálnej služby v útulku, v domove na pol ceste, v zariadení núdzového bývania, v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, v zariadení podporovaného bývania, v rehabilitačnom stredisku, v domove sociálnych služieb, v špecializovanom zariadení a v integračnom centre,
- tlmočníckej služby.

V súčasnosti obec Lubeník poskytuje opatrovateľskú službu. Obec poskytuje príspevok na stravovanie pre dôchodcov, dávky v hmotnej núdzi a príspevky podľa zákona.

Zo znenia nového zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách vyplýva povinnosť obce zabezpečiť v najbližších rokoch poskytovanie niektorých ďalších druhov sociálnych služieb, v tejto otázke obec rokuje s inými subjektmi o ich poskytovaní (s mestom Revúca a Jelšava, s okolitými obcami a inými). Kľúčovým projektom je, v dohľadnej dobe /4-5 rokov/, postavenie Domova dôchodcov pre potreby celej spádovej oblasti, cestou financovania zo zdrojov projektu EÚ, ktorý je v súčasnej dobe spracúvaný.

Financovanie sociálnych služieb

Zabezpečenie sociálnej pomoci občanovi, ktorý je na ňu odkázaný, sa v súčasnosti dá dosiahnuť iba viac zdrojovým modelom financovania. Zdroje financovania je možné rozdeliť do dvoch skupín:

1. obligatórne zdroje financovania (legislatívne garantované):
   - rozpočet miest, obcí a samosprávnych krajov,
   - úhrada od zdravotných poisťovní - za zdravotnícke služby poskytované v sociálnych zariadeniach

2. fakultatívne zdroje financovania (nesystémové zdroje financovania sociálnych služieb, ktoré majú doplnkový, jednorazový alebo účelovo viazaný charakter):
   - sponzorské dary a príspevky,
   - podiely výnosov hier a lotérií,
   - vecné a finančné dary klientov a rodinných príslušníkov,
   - vlastná doplnková ekonomická činnosť,
   - zdroje zahraničnej pomoci a iné.

Celková suma financií určená pre sociálnu oblasť v roku 2017 bola 700 € bežných výdavkov.

Aj podľa údajov BBSK je podiel klienta na financovaní bežných prevádzkových nákladov v zariadení v pôsobnosti BBSK cca 25 %. Spoluúčasť klienta na úhrade nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb je teda nízka, pričom náklady na ich poskytovanie sa zvyšujú (nárast cien tovarov, služieb a energií). V budúcnosti sa preto možným riešením navýšenie spoluúčasti klienta na 40 %. Súčasným trendom je zmena veľkokapacitných azylovo-internátnych zariadení sociálnych služieb na menšie zariadenia komunitného typu a podpora terénnych služieb. Terénne sociálne služby sú z hľadiska kvality života pre občana najlepším riešením, pretože občan zostáva vo svojom prirodzenom rodinnom prostredí. Z ekonomického hľadiska sú terénne služby pre samosprávu výhodnejšie ako služby poskytované v inštitúciách. Nevýhodou terénnych sociálnych služieb v súčasnosti je, že nie sú poskytované 24 hodín denne (napr. opatrovateľská).

Cieľové sociálne skupiny

V Lubeníku sú sociálne služby poskytované zatiaľ týmto cieľovým skupinám obyvateľstva:

- § seniori,
- § občania v núdzi a neprispôsobiví, vrátane marginalizovaných rómskych komunít (MRK)

SENIORI

K 31.12.2008 žilo v obci Lubeník 213 obyvateľov v poproduktívnom veku. Podľa údajov o demografickom vývoji a demografických prognóz bude proces starnutia obyvateľstva ďalej pokračovať. Predpokladá sa, že v období 2008-2020 počet seniorov narastie o cca 30 %, priemerný vek obyvateľov sa zvýši o 3 roky a v roku 2020 bude v okrese takmer toľko seniorov ako detí. Starnutie populácie a zvyšujúci sa počet seniorov bude vytvárať zvýšený dopyt po službách pre túto cieľovú skupinu.

ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ OBČANIA

Pre túto cieľovú skupinu v súčasnosti neposkytujeme služby. Podľa prognóz počet zdravotne postihnutých občanov by mal rásť úmerne s rastom počtu obyvateľstva.

RODINA S DEŤMI V OHROZENÍ

V Lubeníku nie sú k dispozícii zariadenia sociálnych služieb na podporu rodiny s deťmi (zariadenie dočasnej starostlivosti o deti a nízko prahové denné centrum pre deti a rodinu), ani zariadenia na výkon sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (detský domov, krízové stredisko). V blízkom okolí Lubeníka sú centrá pre rodiny s deťmi v Tisovci ,Tornali Jesenskom a Dobšinej.

OBČANIA V NÚDZI A NEPRISPÔSOBIVÍ

Do tejto sociálnej skupiny patria občania v hmotnej núdzi, azylanti, bezdomovci a Rómovia. Chýbajú sociálne zariadenia a služby pre občanov v núdzi a neprispôsobivých. Sociálne najslabšou skupinou obyvateľstva sú Rómovia.

Identifikácia problému

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc
- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy
- nevhodné trávenie voľného času
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima
- chýba miestna legislatíva

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálnu pomoc v zmysle zákona NR SR č. 195/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov.

V obci chýbajú zariadenia sociálnej starostlivosti. Pre dôchodcov je zabezpečené stravovanie zo školskej jedálne Základnej školy s materskou školou Sama Tomášika v Lubeníku. V budove bývalých jaslí sa navrhuje zriadenie Domu opatrovateľskej služby o kapacite 8 - 10 lôžok s vývarovňou a klubovňou.

SWOT analýza v sociálnej oblasti

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom
- záujem komunity obce a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti -
- vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity
- pokoj vidieckeho prostredia
- blízkosť turisticky atraktívneho miesta
- existencia pedagogického dozoru
- aktívne spoločenské organizácie
- existencia miestnej organizácie seniorov

Slabé stránky:

- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb
- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb
- migrácia mladej generácie

- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci
- chýba miestna legislatíva
- chýba zdravotná infraštruktúra
- nárast indexu starnutia
- chýba miestna organizácia zdravotne postihnutých

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov
- cielenie opatrení podľa miestnych potrieb
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva
- vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce
- preventívne programy pre občanov so závislosťami

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality
- možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby
- nízke príjmy seniorov im neumožnia platiť za služby
- zvyšovanie segregácie a chudoby

5. Vízia, ciele, priority a opatrenia

Vízia do roku 2025 v obci Lubeník:

- ✓ dobudovaná komplexná sieť sociálnych služieb, dostupná pre jednotlivé sociálne skupiny a dlhodobo udržateľná,
- ✓ zabezpečená informovanosť o sociálnych službách, prepojenosť a spolupráca subjektov pôsobiacich v sociálnych službách,
- ✓ spokojní a ohľaduplní obyvatelia, ktorí nájdu potrebné sociálne služby,
- ✓ práca sociálnych pracovníkov kvalitná a docenená.

Strategický cieľ do roku 2025 v obci Lubeník:
Pomáhať vylúčeným komunitám pri odstraňovaní chudoby a znižovania rizika sociálneho vylúčenia iniciovaním programov sociálnej ekonomiky a rozvoja ľudských zdrojov rekvalifikácie v rámci okresu Revúca. Zlepšená kvalita a dostupnosť sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny v obci Lubeník t.j.:

- seniori,
- zdravotne postihnutí,
  - rodiny s deťmi v ohrození,
  - ľudia v núdzi a neprispôsobiví, vrátane marginalizovaných rómskych komunít.

ZÁMERY PODĽA CIEĽOVÝCH SKUPÍN A OBLASTÍ

	Seniori	**Zdravotne postihnutí**	**Rodina s deťmi v ohrození**	**Ľudia v núdzi a neprispôsobiví vrátane MRK**	**Poskytovatelia sociálnych služieb**
Zariadenia sociálnych služieb	- zariadenie pre seniorov - zariadenie opatrovateľskej služby - denný stacionár			- komunitné centrá pre MRK s komplexnou ponukou soc. služieb	
Sociálne služby	- väčší rozsah opatrovateľskej služby	- väčší rozsah opatrovateľskej služby - odborné poradenstvo pre rodiny so ZP dieťaťom		- väčší rozsah terénnych služieb, sociálneho poradenstva a prevencie - komunitné aktivity, komunitní pracovníci	

Sociálne bývanie			- nájomné byty bežného štandardu - nájomné byty nižšieho štandardu	- nájomné byty nižšieho štandardu	
Vzdelávanie, voľný čas a práca	- kurzy IKT pre seniorov	integrácia ZP detí do MŠ a ZŠ - kurzy IKT pre ZP - chránené dielne	- kluby pre deti a mládež	- zlepšená školská príprava rómskych detí - voľnočasové aktivity pre deti a mládež	
Komunikácia a spolupráca	- zlepšená informovanosť osamelých a izolovaných seniorov	- zlepšená informovanosť ZP		- cielené komunikácia s Rómskou komunitou	- koordinácia rozvoja sociálnych služieb - spolupráca subjektov v sociálnej oblasti - obojstranná komunikácia inštitúcií s občanmi (

Určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v obci, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátene prehodnotenia priorít obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb aby boli v súlade záujmom a potrebami cieľových skupín v komunite obce.

Priority,
1, PRIORITA - ROZŠÍRENIE PONUKY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
Opatrenie 1.1 V horizonte 4 - 5 rokov vybudovať DDS.
Opatrenie 1.2 Rozvoj inštitúcií pôsobiacich v sociálnej oblasti

2, PRIORITA - RIADENIE, SPOLUPRÁCA A KOMUNIKÁCIA V SOCIÁLNEJ OBLASTI
Opatrenie 2.1 Rozšíriť ponuku, rozsah a kvalitu sociálnych opatrovateľských služieb
Opatrenie 2.2 Zvýšenie kvality a ponuky sociálnych služieb
Opatrenie 2.3 Komunikácia s občanmi

3,PRIORITA - TERÉNNA OPATROVATEĽSKÁ SLUZBA
Opatrenie 3.1 V horizonte 4 – 5 rokov vybudovať TOS

6. Akčný plán

Akčný plán popisuje aktivity, ktoré je potrebné realizovať pre naplnenie cieľov a opatrení. Určuje termín realizácie, zodpovedné subjekty a financovanie. Niektoré aktivity je možné účelne spájať a realizovať v rámci spoločného projektu. Akčný plán nie je podrobne rozpracovaný, nakoľko v súčasnosti nie je možné odhadnúť legislatívne prostredie a možnosti financovania v dlhšom časovom horizonte. Niektoré oblasti, ktoré boli na základe analýz identifikované ako problémové, sú podrobnejšie riešené v iných strategických dokumentoch /napr. PHSER/.

Riziká implementácie:

- zlyhá prepojenie jednotlivých stratégií, v ktorých sa doplnkovo rieši problematika cieľových sociálnych skupín,
- nedostatok finančných zdrojov na kofinancovanie projektov u poskytovateľov sociálnych služieb, hlavne zo súkromného sektora,
- insolventnosť klientov

Merateľné výsledky na úrovni cieľa – ukazovatele dopadov:

- celkový počet sociálnych služieb,
- celková kapacita zariadení sociálnych služieb,
- celkový počet klientov sociálnych služieb
- spokojnosť klientov z jednotlivých cieľových skupín s ponukou, kvalitou a dostupnosťou sociálnych služieb,
- objem financií vynakladaných na sociálnu oblasť z rozpočtu obce
- počet informovaných občanov

Merateľné výsledky na úrovní opatrení – ukazovatele výsledkov:

- počet novozriadených sociálnych služieb,
- kapacita novopostavených zariadení sociálnych služieb,
- počet klientov novozriadených sociálnych služieb,
- rozsah terénnych sociálnych služieb,
- počet zariadení sociálnych služieb vybavených internetom a IKT,
- počet realizovaných prieskumov verejnej mienky.

Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

-rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:

a, poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia,
b, nepriaznivého zdravotného stavu,
c, dovŕšenia dôchodkového veku,
d, terénnej sociálnej služby

- rozšírenie bytovej výstavby
- podpora opráv existujúcich obydlí,
- vyriešiť bezbariérovosť v obci
- zabezpečenie poskytovania sociálnej služby v zariadení
- vypracovať a schváliť chýbajúcu miestnu legislatívu v oblasti sociálnych služieb
- v prípade potreby zabezpečiť možnosť stravovania odkázaných osôb
- v prípade potreby zabezpečenie opatrovateľskej služby
- v prípade potreby zabezpečenie asistenta učiteľa pri integrácií detí v školskej výchove
- podpora vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu
- podpora zabezpečenia poskytovania sociálnych služieb pre potreby obce s verejným poskytovateľom

V budúcnosti sa počíta s nárastom počtu obyvateľov v kategórii predproduktívneho len v prípade celkového nárastu počtu obyvateľstva. Je potrebné počítať s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Štatistické údaje nám ukazujú, že počet a podiel ľudí poproduktívnom veku každom roku prevyšuje počet i podiel predproduktívnych. Z toho vyplýva, že jedine nárast počtu obyvateľstva a mladé rodiny môže udržiavať index starnutia/IS/ v želateľných medziach.

7. Monitorovanie a aktualizácia

Strategické plánovanie je nepretržitý proces zabezpečenia rovnováhy medzi cieľmi a možnosťami v neustále sa meniacom prostredí.
Účelom strategického plánovania je stanoviť ciele a spôsob ich dosiahnutia. Strategické plánovanie je tvorivá skupinová činnosť založená na vzájomnej spolupráci a hľadaní optimálnych riešení. Proces strategického plánovania riadi manažment, ktorý má celkový prehľad o vnútornom stave obce a jeho väzbách na vonkajšie prostredie. Medzi hlavné procesy strategického plánovania patrí:

- programovanie – tvorba strategických dokumentov a výber projektov,
- implementácia – realizácia a financovanie projektov,
- monitorovanie a hodnotenie – zisťovanie, ako projekty prispeli k rozvoju obce a aktualizácia strategických dokumentov.

Realizácia Komunitného plánu sociálnych služieb v obci Lubeník bude pozostávať z vykonávania aktivít navrhnutých v akčnom pláne, ktorý sa bude každoročne aktualizovať. Medzi kľúčové úlohy manažmentu mesta bude patriť:

- realizovať projekty, ktoré prinesú pre mesto želaný efekt a budú trvalo udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu mesta finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- podporovať spoluprácu hlavných aktérov rozvoja mesta a koordinovať ich aktivity,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe vopred stanovených merateľných ukazovateľov.